

PATVIRTINTA
Šalčininkų rajono
savivaldybės tarybos
2017 m. balandžio 27 d.
sprendimu Nr. T-724

ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO DIREKTORIAUS 2016 M. VEIKLOS ATASKAITA

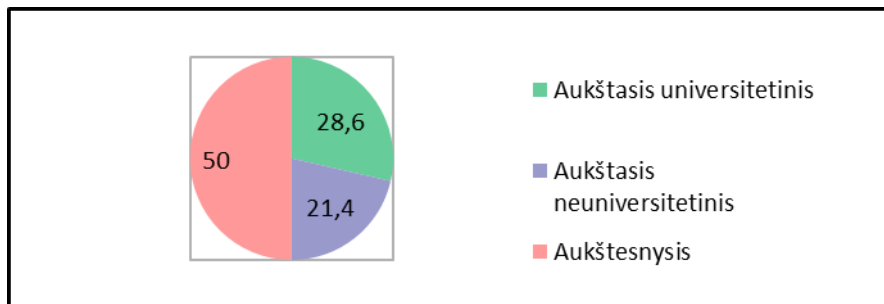
1. BENDROJI DALIS

Šalčininkų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau - Biuras) yra savivaldybės biudžetinė įstaiga. Biuro veiklos tikslas – rūpintis Šalčininkų rajono savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

Biuras įsteigtas 2016 m. sausio 6 d. Rugsėjo mėnesį duris atvėrė naujai suremontuotos patalpos Šalčininkų ligoninės patalpose. Biuro buveinė – Nepriklausomybės g. 38, Šalčininkai, tel. 8 640 65 290, el. p.: biuras@svsb.lt.

2. ĮSTAIGOS DARBUOTOJAI

Biure 2016 m. dirbo 14 darbuotojų (2 administracijos darbuotojai ir 12 visuomenės sveikatos specialistų). Iš viso užimta 10,7 etato: 6,7 etato – ugdymo įstaigose ir 4 etatai – biure. Dauguma darbuotojų turi aukštesnįjį išsilavinimą (žr. 1 pav.). Vidutinis darbuotojų amžius – 40 metų. 2016 m. visi darbuotojai kėlė kvalifikaciją.

1 pav. Darbuotojų išsilavinimo struktūra (proc.).

3. DOKUMENTŲ VALDYMAS

Biure už dokumentų rengimą ir tvarkymą, personalo valdymą atsakingi Biuro direktorius ir vyr. buhalteris. 2016 metais Biure iš viso apskaityta 240 dokumentų. Iš jų: užregistruotų gautų dokumentų - 45, parengtų siunčiamųjų dokumentų – 66, parengtų ir patvirtintų įsakymų – 129.

4. FINANSAVIMAS IR JO ŠALTINIAI

2016 m. Biuro biudžetą sudarė 125,4 tūkst. Eur lėšų, kurias sudarė Valstybės biudžeto lėšos (žr. 1 lent.). Iš Savivaldybės biudžeto lėšų gauta 5,6 tūkst. Eur, kaip neatlygintinai gautas turtas. 2016 m. gauta parama sudarė 0,3 tūkst. Eur, įsiskolinimų Biuras neturėjo.

1 lentelė. Finansavimo šaltiniai ir lėšų paskirtis.

Eil.nr.	Finansiniai šaltiniai ir lėšų paskirtis	2016 m. (tūkst.Eur)
1.	Valstybės biudžeto lėšos (2+5)	125,4
2.	Mokinių sveikatos priežiūrai (3+4)	74,1
3.	Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui	58,2
4.	Prekių ir paslaugų naudojimui	15,9
5.	Visuomenės sveikatos stiprinimui ir stebėsenai (6+7)	51,3

6.	Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui	35,7
7.	Prekių ir paslaugų naudojimui	15,6

5. VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMAS

Viešieji pirkimai vykdyti vadovaujantis aktualiomis teisės aktų redakcijomis, reglamentuojančiomis viešuosius pirkimus. Patvirtintos viešųjų pirkimų taisyklės, jos paskelbtos Centrinėje viešųjų pirkimų informacijos sistemoje (CVP IS). 2016 m. įvykdyta 148 mažos vertės pirkimai. Prekių, paslaugų ir darbų viešieji pirkimai, atlikti CVP IS priemonėmis, sudarė 56 proc. biuro viešųjų pirkimų bendrosios vertės, kas rodo, kad Viešųjų pirkimų įstatymo 15 straipsnio reikalavimas yra įvykdytas. 5,26 proc. visų supaprastintų pirkimų vertės, sudarė pirkimai iš socialinių įmonių, kas rodo, kad viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsnio reikalavimas buvo įvykdytas.

6. VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATOS STIPRINIMAS

Šalčininkų rajono savivaldybės ugdymo įstaigose nuolat vykdoma koordinuota sveikatą stiprinanti veikla, į kurią įtraukiami ne tik vaikai ir mokiniai, bet ir jų tėvai, ugdymo įstaigos bendruomenė. Veiklos tikslas – didinti ugdymo įstaigų bendruomenių susidomėjimą sveikatos išsaugojimo galimybėmis bei didinti jų motyvaciją siekiant sveikatai palankaus gyvenimo būdo.

Veiklos aprašymas
1. Užkrečiamųjų ligų profilaktika ir sveikatos stiprinimas
<p>1.1. Profilaktiniai patikrinimai dėl pedikuliozės ugdymo įstaigose vyko reguliariai. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai vedė asmens ir rankų higienos pamokas „Švarios rankytės“, „Apie utėlių gyvenimą“. Reguliariai ir atsakingai vykdydami pedikuliozės prevenciją, visuomenės sveikatos priežiūros specialistai užkerta kelią epideminėms situacijoms ugdymo įstaigose. Sveikatos specialistai nuolat akcentuoja, kad užkrečiamųjų ligų būtų galima išvengti, jeigu visuomenėje būtų geresni asmeninės rankų higienos įgūdžiai. Iš viso įvyko 212 renginių, kuriuose sudalyvavo 4436 mokiniai.</p> <p>1.2. Taip pat vyko užsiėmimai bendraisiais sveikatos gyvenimo ir ligų prevencijos klausimais. Buvo diskutuojama apie sveiką gyvenseną, miego svarbą, vykdytos kuprinių svėrimo akcijos, pasakojama apie grūdinimąsi. Iš viso pravesta 58 užsiėmimų, dalyvavo 1575 mokiniai.</p> <p>1.3. Liepos 25 – rugpjūčio 12 dienomis įvyko dvi stovyklos, skirtos rizikos šeimų vaikams. Šių stovyklų metu buvo organizuojami užsiėmimai fiziniam aktyvumui, sveikai mitybai skatinti, burnos ir asmens higienai ugdyti, psichinei sveikatai gerinti ir kt. Sudalyvavo 103 vaikai.</p> <p>1.4. Leidiniai: „Bakterijų tramdytojai“, tiražas 500; „Bakterijos aplink mus“, tiražas 1000.</p>
2. Dantų ėduonies profilaktika
<p>2.1. Tik 29,4 % rajono vaikų pasinaudojo nemokama vaikų dantų dengimo silantais programa, todėl specialistai nuolat vykdo informacijos sklaidą dėl šios programos. Vaikai aktyviai mokomi burnos higienos įgūdžių. Iš viso įvyko 69 pamokos „Sveiki dantukai“, kuriose sudalyvavo 1233 dalyviai.</p>
3. Fizinio aktyvumo skatinimas
<p>3.1. 8 rajono mokyklos dalyvavo dvi savaites trunkančioje akcijoje „Apibėk mokyklą“. Specialistai nuolat veda mankštos, laikysenos gerinimo, plokščiapėdystės profilaktikos užsiėmimus, informuoja apie fizinio aktyvumo svarbą. Iš viso įvyko 46 renginiai, kuriuose sudalyvavo 969 mokiniai.</p>
4. Psichikos sveikatos stiprinimas

4.1. Lektorius, psichologas, verslininkas Mindaugas Balsys skaitė paskaitas beveik visose Šalčininkų rajono bendrojo lavinimo įstaigose. Paskaitų metu gvildintos temos: svarbiausi sveikos gyvensenos faktoriai, mokinių mokymosi motyvacijos svarba, neatsargus elgesys kasdieniame gyvenime, traumų anatomija. Iš viso skaityta 26 pamokos, kuriose sudalyvavo 670 mokinių.

4.2. Akcija „Spalvotas gyvenimas“. Dalyviai apvyniojo pasirinkto medžio kamieną ir šakas įvairiaspalviais siūlais. Akcijos tikslas buvo pradžiuginti bei maloniai nustebinti praeivius, priminti, kad gyvenimas yra spalvotas, tik reikia mokėti pastebėti tai, ką dažniausiai praleidžiame pro akis. Akcijoje dalyvavo 668 mokiniai.

4.3. „Labai paprastas konkursas“ – mokiniai rašė savo draugams eilėraščius. Konkurso tikslas – leisti vaikams suprasti, kad geri norai ir linkėjimai teigiamai veikia santykius, priminti vaikams, kad visada būtina kurti saugią, jaukią aplinką ir gerus tarpusavio ryšius su aplinkiniais. Iš viso sulaukėme 80 eilėraščių.

4.4. Leidiniai: „Patyčios“, tiražas 500, „Knygelė draugui“, tiražas 500.

5. Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija bei aplinkos sveikatos gerinimas

5.1. CO dujų matavimo akcija „Aš žinau“, vyko naudojant specialų vizualiai motyvuojantį prietaisą bei akcija „Pūsk balionus, o ne dūmus“, akcentavusios vaikams ir jaunimui alkoholio, rūkymo ir narkotikų daromą žalą. Akcijose sudalyvavo 1286 mokiniai.

5.2. Įvyko 5 užsiėmimai vyesniųjų klasių mokiniams „Tavo pasirinkimas“, sudalyvavo 70 mokinių.

6. Sveikos mitybos skatinimas

6.1. Bendradarbiaujant su UAB „Malsena plus“ buvo organizuota akcija košės diena paminėti. Akcijoje dalyvavo beveik 2000 vaikų. Renginio tikslas - ugdyti sveiką gyvenimo būdą nuo mažens.

6.2. Vėlyvą rudenį, kai maiste ima trūkti vitaminų, buvo organizuota akcija „Vaikai stiprūs kaip daigai“. Dalyviai daigino saulėgražų sėklas. Daigelius naudojo patiekalų gamybai. Akcijoje dalyvavo 1200 mokinių.

6.3. Specialistai vedė užsiėmimus, kurių metu vaikai buvo supažindinami su sveikos mitybos pagrindais. Iš viso įvyko 161 užsiėmimas, kur sudalyvavo 3523 mokiniai.

7. Mirtingumo keliuose mažinimas ir traumų profilaktika

7.1. Vaikai ir jaunimas su džiaugsmu dalyvauja pirmosios pagalbos mokymuose. Atlieka praktines užduotis. Iš viso praveisti 32 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 478 mokiniai.

7.2. Per metus visuomenės sveikatos specialistai 855 kartus suteikė pirmąją pagalbą.

7.3. Bendradarbiaujant su Daugiavaikių šeimų asociacija, Turgelių gimnazijose vyko akcija „Atšvaitukai“. Dalyviai buvo informuojami apie saugų elgesį kelyje tamsiu paros metu, mokiniams išdalinti arba suklijuoti ant viršutinių drabužių atšvaitai. Akcijoje sudalyvavo 162 mokiniai.

8. Lytiškai plintančių ligų profilaktika

8.1. Gegužės mėnesį įvyko paskaita apie šeimos planavimą Šalčininkų vaikų globos namuose, sudalyvavo 16 dalyvių.

8.2. Ugdymo įstaigose vyko lytiško ugdymo pamokos, mokiniams buvo aiškinama apie lytiškai plintančias ligas, apsaugos priemones bei atsakingą šeimos planavimą, taip pat vyko renginiai AIDS dienai paminėti. Įvyko 43 užsiėmimai, dalyvavo 807 mokiniai.

8.3. Leidinys „Mergaičių kalendorius“, tiražas 500.

9. Visuomenės sveikatos priežiūros kokybės gerinimas

9.1. Higienos Institutas įgyvendindamas 2009-2014 m. Norvegijos finansinio mechanizmo programos nr. LT11 „Visuomenės sveikatos skirtos iniciatyvos būklės stebėjimui ir kryptingam sveikatos politikos formavimui, sukūrimas ir įgyvendinimas“ projektą, liepos – rugsėjo mėn. Šalčininkų rajono visuomenės sveikatos priežiūros specialistams perdavė kompiuterinę techniką. Visuomenės sveikatos specialistai pradėjo darbą su naujai įdiegta vaikų sveikatos stebėsenos informacine sistema. Specialistai suvedė vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenis į

informacinę sistemą, kuri leis stebėti šalies bei savivaldybių mokyklinio amžiaus asmenų sveikatos būklės kitimą ir su vaikų sveikatos gerinimu susijusius sprendimus priimti remiantis objektyvia ir išsamia informacija. Vertė 16055,1 Eur.

7. VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMAS IR STEBĖSENA

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas - nuolat rinkti, tvarkyti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą charakterizuojančius rodiklius, kad remiantis išsamia informacija apie savivaldybės bendruomenės sveikatos būklę, sveikatos rizikos veiksnius, būtų galima planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimą savivaldybėje.

Veiklos aprašymas
1. Fizinio aktyvumo skatinimas
1.1. Balandžio-birželio ir spalio-gruodžio mėnesiais vyko įvairaus pobūdžio kineziterapinės mankštos, aerobikos ir kalanetikos užsiėmimai. Iš viso sudarytos 6 grupės po 20 žmonių. Organizuoti 207 užsiėmimai. 1.2. Birželio – spalio mėnesiais (2 k. per savaitę) įvyko 47 šiaurietiško ėjimo užsiėmimai. Sezoną vainikavo – žygis į Dzūkijos nacionalinį parką. 1.3. Seminaras Šalčininkų r. ugdymo įstaigų specialistams apie vaikų ir paauglių fizinio aktyvumo skatinimą ir skendimų prevenciją. 48 dalyviai. 1.4. Leidiniai: „Teisinga Šiaurietiško ėjimo technika“, tiražas 60, „Mankšta darbo vietoje“, tiražas 500.
2. Užkrečiamųjų ligų profilaktika
2.1. Akcija „Pasveik be antibiotikų“. Lapkričio mėn. Šalčininkų poliklinikoje minint Pasaulinę supratimo apie antibiotikus savaitę biuro specialistai informavo akcijos dalyvius apie atsakingą antibiotikų vartojimą, bei vaišino akcijos rėmėjo UAB „Acorus Calamus“ arbata. Pakalbinta 100 praeivių. 2.2. Straipsnis „Stabdykime tuberkuliozę kartu“. 2.3. Leidiniai: „Atsargiai – tuberkuliozė! Kaip atpažinti?“, tiražas 200, „Būk aktyvus ir saugus gamtoje“, tiražas 100, „Pasveik be antibiotikų“, tiražas 1500.
3. Mirtingumo keliuose mažinimas ir traumų profilaktika
3.1. Gruodžio mėnesį bendradarbiaujant su Daugiavaikių šeimų asociacija bei Vilniaus apskrities VPK Šalčininkų RPK, buvo organizuotos atšvaitų klijavimo akcijos „Būk matomas“ Šalčininkų kultūros centre bei ugdymo įstaigose. Atšvaitai buvo klijuojami prie vaikų viršutinių drabužių. Vykdam akciją buvo siekiama, kad vaikai turėtų tinkamą atšvaitą, kuris nepasimestų, o vaikai tamsiu paros metu būtų matomi. Sulaukėme 250 dalyvių.
4. Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija bei aplinkos sveikatos gerinimas
4.1. Liepos 11-15 dienomis Varėnos rinktinės Purvėnų užkardoje vyko alkoholio ir narkotinių bei psichotropinių medžiagų prevenciniai užsiėmimai. Sudalyvavo 54 pasieniečiai. 4.2. Lapkričio mėnesį bendradarbiaujant su Vilniaus apskrities VPK Šalčininkų RPK, įvyko alkoholio vartojimo prevencijos akcija „Už vairo tik blaivus“. Pakalbinti 77 vairuotojai. 4.3. Gruodžio mėnesį skaitytas pranešimas Šalčininkų r. socialinių pedagogų, psichologų seminare „Žalingų įpročių paplitimo tendencijos“. 22 dalyviai. 4.4. Organizuotas nuotraukų konkursas „Šeimos laisvalaikio akimirkos gamtoje“, apdovanoti 4 dalyviai. 4.5. Leidinys „Kanapės smegenyse“, tiražas 200.
5. Širdies kraujagyslių ligų, nutukimo ir diabeto profilaktika
5.1. Ši akcija buvo vykdoma Šalčininkų rajone įvairių švenčių metu: Eišiškėse „Gegužinės“, Šalčininkuose „Vaikų gynimo diena“, „Daina prie Šalčios“, „Derliaus šventė“, „Sporto šventė“, Jašiūnuose „Joninės“, Turgeliuose „Žolinės“. Akcijos metu visuomenės sveikatos specialistės suteikė žinių įvairiais sveikatos klausimais bei kvietė išbandyti savo jėgas teikiant pirmąją pagalbą, dalyviai buvo kviečiami atlikti kūno masės analizę, pamatuoti CO kiekį iškvepiamame ore, taip pat dalyviai galėjo išsitiirti nitrato kiekį savo atneštuose vaisiuose, daržovėse, uogose. Visi užsukę turėjo progą patikrinti savo žinias sveikatos viktorinoje, bei sudalyvauti estafetėse.

<p>Akcijoje sudalyvavo apie 400 žmonių.</p> <p>5.2. Sveikatos stiprinimo programą baigė 10 asmenų, turinčių riziką susirgti širdies ir kraujagyslių ligomis.</p> <p>5.3. Straipsnis „Atsargiai – regėjimo vagis“</p> <p>5.4. Leidiniai: „Cukrinis diabetas – kas tai?“, tiražas 250, „Cholesterolis“, tiražas 300.</p>
6. Onkologinių ligų profilaktika
<p>6.1. Liepos mėnesį buvo organizuotas 115 moterų iš: Šalčininkų, Eišiškių, Dieveniškių, Poškonių, Jančiūnų, Butrimonių, Šalčininkėlių, Jašiūnų, Zavišonių, Akmenynės, Gerviškių, Čiužiakampio ir Pabarės nuvežimas bei patikra dėl krūties vėžio.</p> <p>6.2. Straipsnis Euromelanomos dienai paminėti - „Atpažink ir sustabdyk odos vėžį“.</p> <p>6.3. 4 Leidiniai „Nemokamos prevencinės patikros programos“, tiražas 1000.</p>
7. Psichikos sveikatos stiprinimas
<p>7.1. Bendradarbiaujant su Nacionaliniu kraujo centru, buvo organizuotos 4 kraujo donorystės akcijos, kurių metų kraujo duota virš 150 kartų.</p> <p>7.2. Lapkričio mėn. lektorius, psichologas, verslininkas Mindaugas Balsys skaitė paskaitą Šalčininkų kultūros centre apie vyrų ir moterų santykius, tėvų bendravimą su vaikais, susirinko 18 dalyvių.</p> <p>7.3. Įvyko 2 susitikimai su sutrikusio intelekto žmonėmis dienos užimtumo centre, kur buvo piešiami jausmai, norai ir mintys. Iš viso 12 dalyvių.</p> <p>7.4. Spalio mėnesį minint Europos depresijos dieną buvo organizuotas renginys šeimoms „Spalvotas bėgimas“. Sulaukėme 83 dalyvių.</p> <p>7.5. Organizuotas knygos pristatymas besilaukiantiems tėveliams „Sveikas vaikas - siekiamybė ar realybė“.</p>
8. Visuomenės sveikatos specialistų kvalifikacijos tobulinimas
<p>8.1. Ištisus metus specialistai tobulinosi įvairiose srityse: Vaikų sveikatos stebėsenos informacinių sistemų, gyvensenos tyrimų organizavimo, sveikatą stiprinančios aplinkos kūrimo, kūrybiškumo didinimo visuomenės sveikatos specialistų darbe, darbuotojų sveikatos saugos ir higienos, visuomenės sveikatos specialistų registro tvarkymo, narkotikų kontrolės, tabako kontrolės, pirmos pagalbos, vaikų užkrečiamųjų ligų, alerginių ligų, inovacinių sveikatinimo metodų jaunimo ugdymui bei viešojo kalbėjimo.</p>
9. Visuomenės sveikatos stebėsenos 2015 m. duomenų analizės ir ataskaitos parengimas
<p>9.1. Išanalizuotas 51 unifikuotas rodiklis, atspindintys visuomenės sveikatos būklę Šalčininkų rajono savivaldybėje. Parengta 2015 m. visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita ir remiantis stebėsenos duomenimis numatytos ateinančių metų sveikatos stiprinimo kryptys.</p>
10. Ugdymo įstaigų aplinkos ištyrimas dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų
<p>10.1. Remiantis Šalčininkų rajono savivaldybės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2016-2018 metų programa, 2016 m. rugsėjo – gruodžio mėnesiais atliktas 21 Šalčininkų rajono savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigos aplinkos testavimas dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų.</p>
11. Šalčininkų rajono moksleivių gyvensenos tyrimas
<p>11.1. Dalyvavome Higienos instituto koordinuojamame Vaikų gyvensenos tyrime. Atlikta visų Šalčininkų rajono bendrojo ugdymo įstaigų 5, 7, 9 klasių moksleivių anketinė apklausa.</p>

8. NEIGIAMAI VEIKSNIAI BIURO VEIKLOJE

1. Norint užtikrinti visuomenės sveikatos priežiūrą visose ugdymo įstaigose, visuomenės sveikatos priežiūros specialistams tenka aptarnauti po 3-7 ugdymo įstaigas, neskaičiuojant ugdymo įstaigų skyrių, esančių kaimuose. Kuro išlaidų kompensavimui visuomenės sveikatos priežiūros specialistams lėšos nėra numatytos. Dėl šių priežasčių sudėtinga pritraukti jaunus specialistus.

2. Transporto priemonės poreikis apsunkina visuomenės sveikatos biuro veiklos organizavimą.

3. Sudėtingos sveikatos ugdymo ir mokymo organizacinės sąlygos švietimo sistemoje.

4. Perteklinis veiklos planavimo ir veiklos ataskaitų skaičius.